

Francie 2013

(Bretaň - Île-de-Brehat a Morbihan)

Tenhle rok počasí za moc nestálo, ale měli jsme už objednanou dlouhou cestu na západ Francie, a tak nám nezbylo, než se na ni vydat. S počasím to nakonec vždycky nějak dopadne a možná to nebude tak špatné - tak nějak jsme si to na počátku mysleli.

Naše cesty do Francie v září kalkulují s tím, že v době končícího léta a nastupujícího babího léta bývá slunečno a jen méně deště.

Tentokrát pojedeme ve čtyřech – tedy dvěma auty. Cesta je dlouhá a je vždycky dobře, když je nablízku ruka ochotná pomoci. Jak se říká, ve dvou se to lépe táhne... ale na druhou stranu, člověk musí být zodpovědnější - musí dávat větší pozor, aby druhého nedostal do problémů.

Je začátek září – děti šly předevčírem poprvé do školy a nám začíná naše dlouhá cesta. Čekáme na dálničním odpočívadle na D 5 nedaleko Rudné u Prahy, než dojedou naši přátelé. Rozhlížíme se kolem – nevidíme děvčata, která zpřijemňují noční čekání řidičům dálkových kamionů, jen pár lidí se zastavuje v místním McDonaldu - asi na snídani.

Vystupujeme z auta a ejhle – na zemi leží dvoucentová eurová mince. Snad nám přinese štěstí...

S našimi přáteli nejedeme poprvé. Skoro vždycky se čeká na nás, ale tentokrát je to naopak. Konečně jsme někde včas. Nakonec se dočkáme. Jak to někdy bývá, něco se hledalo déle než obvykle, protože to nebylo tam, kde to vždycky bývá. Někdo (kdo asi tak?) to dal jinač...

Takže vyrážíme - směr západ Francie – přesněji Bretaň....

1. den

Naším dnešním cílem je Colmar, ale než se k němu propracujeme, musíme absolvovat dlouhou trasu po dálnici. Zastavujeme kousek před našimi hranicemi, někde u Tachova, na pumpě Shell. Natankujeme – sice to dnes již u nás není lacinější, než za hranicemi, spíše naopak, ale krátký odpočinek s dobrou kávou přijde vhod.

Po německé dálnici jedeme podle navigace a ta nás posílá nikoli směrem na Mannheim a pak na Karlsruhe, ale na jih, směrem na Stuttgart, a odtud teprve na Karlsruhe. Proč volí takovou trasu, která se nám zdá delší, je trochu záhadou, protože se pak na několika místech zdržíme, neboť se předělává dálnice. Staví se nové mosty přes údolí tam, kde se se dosud jezdilo trasou kopírující terén.

Hranici s Francií překračujeme nedaleko Marckholsheimu na silnici směrem na Sélestat. Není to obyčejný přechod přes Rýn. Řeka se zde rozděluje na dvě ramena a mezi nimi vznikl velký ostrov. Je to proto trochu matoucí – přejedeme jednu řeku – a protože není malá – domníváme se, že to je velký Rýn - a přitom nás hlavní rameno řeky teprve čeká.

Právě dvě ramena byla patrně důvodem ke vzniku zdymadla a s nimi spojené soustavy vodní elektrárny. Po přejezdu ostrova a vodní komory se dá zastavit a podívat se na celou soustavu. Proto je tady malé parkoviště, aby si zájemci mohli celé dílo prohlédnout a na tabuli si přečíst všechny informace.

Zastavili jsme se také a dívali se na čilý provoz. Právě připlul do zdymadla jeden plně naložený člun. Během pár minut byl vyzvednut na vyšší hladinu a hned zase odplouval. Celá

operace netrvala déle než deset minut. Přitom naproti již čekal další člun, aby mohl zajet do komory a pokračovat po proudu řeky.

Tady se ukazuje, jak důležitou roli má Rýn pro život tohoto kraje a jaká je to významná dopravní tepna. Myslím, že právě Rýn je osou, která sjednocuje tato území a stal se fakticky základem pro evropskou integraci.

Míjíme pak Sélestat a směřujeme do Colmaru. Když jedeme do Francie, máme tři základní směry, jak se tam dostat. Na severu je to po dálnici přes německý Saarbrücken a pak se skončí někde v Metách. Tím máme na mysli cílové místo, kde můžeme skončit denní „etapu“, přespat a ráno pokračovat dále.

Druhý směr je přes Štrasburk. A konečně třetí směr je právě přes Colmar. Do Francie už jsme jeli všemi těmito směry. Mety jsme navštívili v minulém roce, když jsme cestovali na sever Francie. Také poblíž Štrasburku jsme již nocovali – na předměstí Illkirch-Grafenstaden. Do města samotného se nám moc nechtělo – zdálo se nám velké, i když je údajně také velmi pěkné.

Colmar jsme navštívili již při našich minulých návštěvách Francie. Myslíme si, že je velmi příhodné pro přenocování. Není příliš velké – 60 tis. obyvatel. Výhodou pro nás, cestovatele, je, že nedaleko centra je Etap hotel, kde se dá přenocovat za slušnou cenu a navíc je to jen pár minut od historického centra.

Na příjezdu do města už z dálky vidíme uprostřed jednoho kruhového objezdu zmenšeninu sochy Svobody. Je to připomínka slavného colmarského rodáka, sochaře Bartholdiho, který je autorem newyorské sochy Svobody.

Colmar je velmi hezké město středověkého půdorysu se zachovalým historickým centrem, množstvím hrázděných domů a křivolakými uličkami. Na menším náměstí - Place de la Cathédrale - je hezká gotická katedrála sv. Martina, nápadná tím, že má jakousi kropenatou fasádu, protože některé kvádry jsou zbarvené do červena, ačkoliv většina je v různých odstínech žluté až okrové barvy. Červená barva kamenů je pro tuto oblast typická – je způsobena příměsí kyslíčků železa. Pro Vogézy a Lotrinsko, kde se dříve těžila železná ruda, to ani nemůže být jinak. A protože v minulosti při opravě kostela byly některé kvádry vyměněny za místní červené, vypadá fasáda kostela v některých místech jako kropenatá.

Na rohu náměstí je hezká kavárna se zahrádkou pod střechou, kde se dá posedět a přitom se kochat architekturou náměstí.

Kostel má ještě jednu zvláštnost. Nahoře na střeše je umístěno čapí hnízdo. V době, kdy jsme tam byli, už čapí sice odletěli, ale stopy čapího trusu byly důkazem, že tady hnízdili. Zřejmě jim nevádí mít hnízdo na střeše uvnitř města, ačkoliv pak asi létají daleko za potravou.

Když už mluvíme o čapích hnízdech, musíme zmínit, že to na kostele není ojedinelé, naopak, můžeme je vidět nejen v Colmaru, ale i v okolí. Lidé si zde čapů váží, jsou pro ně patrně něčím, co k těmto místům patří a co dotváří místní kolorit. Někde jsou vyobrazení jako sošky, jinde jako pohyblivé loutky, jsou na domovních znameních, nabízejí se i jako suvenýry.

Je velmi příjemné toulat se v uličkách centra města, kde je k vidění mnoho domů, jejichž historie sahá až do středověku. Na náměstí poblíž katedrály stojí stará celnice, Pfister maison. Jednou z pozoruhodností je čurající chlapeček – podobný tomu, kterým se honosí Brusel. Najdete ho na boku budovy soudu. Tam je velká deska připomínající návrat této oblasti po první světové válce zpět k Francii.

Jinou pozoruhodností Colmaru je oblast, kterou nazývají místní jako malé Benátky, kde v minulosti vyrostly stavby těch, kdo potřebovali ke svému řemeslu vodu - koželuhů a rybářů. Názvy uliček tomu odpovídají. Protékající řeka Lauch není příliš velká, zde ve městě vypadá spíše jako kanál – břehy jsou regulované, voda skoro neproudí, jen tak líně plyne, proto možná vypadá větší, než ve skutečnosti je. V těchto místech je vítanou atrakcí, a proto je možné se zde na malých člunech projet. Je to velmi příjemná projížďka v záplavě květin, které se zrcadí na hladině. Nejdříve břehy lemují domy, posléze však loďka proplouvá do míst, kde se hladiny dotýkají skloněné větve vrb, ve vodě se prohánějí kachničky a na březích poskakují ptáci.

Kolem řeky, v místech, kde stojí most, je několik velmi fotogenických míst, protože domy jsou postaveny těsně nad řekou. Je tam i několik restaurací, kde se dá sedět přímo nad vodu. To je velmi hezké, a navíc v noci osvětlené, takže velmi přitažlivé pro fotografy. Skoro žádný z turistů nepřejde jen tak, aniž by si pořídil pár záběrů.

V těchto místech je řada restaurací a i my jsme nakonec v zahrádce jedné z nich skončili. Byla to restaurace - Au Koifhus, přímo vedle staré celnice. Povečeřeli jsme místní speciality – hlemýždě s bylinkovým máslem, pak choucroute - to je kysané zelí s klobásou a kusem uzeného. Bylo to spíše německé jídlo, což odpovídá společné historii v tomto regionu. V teplém večeru jsme se kochali příjemnou atmosférou místa.

Po večeri jsme si ještě jednou prošli uličky s krásně osvětlenými domy, zastavili jsme se na mostě nad říčkou Lauch, kde jsme ani my neodolali a pořídili si ještě pár záběrů...

Malé Benátky v Colmaru

2. den

Posnídali jsme v hotelu – klasická francouzská snídaně – bageta, kus sýra, džem, máslo, jogurt, croissant a rozpustná káva.

Vyběhli jsme pak znovu do města. Bylo hezké ráno a byla by škoda nepodívat se na další místa. Zamířili jsme k tržnici, která je na břehu řeky. Na prostranství před ní právě stavěli stánky, zdobili je fábory – asi na víkendové slavnosti. Zaujala nás originální výstavka místních výpěstků – před tržnicí stála pramice plně vyskládaná nejrůznější zeleninou – tykve, okurky, rajčata, lilky, svazky mrkve, papriky atd. Hezký nápad... Uvnitř tržnice jsme viděli nabídku místních sýrů, masa, ryb.

Ještě jednu drobnost. Nedaleko hotelu je také museum – Musée d' Unterlinden. To je zajímavé především tím, že vystavuje Isenheimský oltář, který je vrcholným dílem malíře Grunwalda, jednoho z nejvýraznějších představitelů německého renesančního malířství. Neměli jsme už čas se tam zastavit – alespoň se máme nač těšit při naší příští návštěvě...

Z Colmaru jsme vyrazili do Eguisheimu. Je to jen pár kilometrů na jih, ale zastavit se ve vinařské vesnici, která je součástí alsaské vinné stezky, opravdu stojí za to. Je obklopena vinicemi, nikde na dohled žádné pole – jen vinice, vinice...

Náměstí v Eguisheimu

Vesnice si svým kruhovým půdorysem zachovala středověký ráz. Po jejím obvodu, tam, kde probíhaly dříve hradby, zůstaly dodnes úzké ulice, které vytvářejí soustředné kruhy obklopující centrální náměstíčko. Dnes už zástavba vyšla z původního kruhového půdorysu, ale centrum si zachovalo svůj ráz. Je tam plno hrázděných budov, vinných sklepů nabízejících místní vinné speciality a zvoucích k degustaci.

I tady, jako všude v podobných místech ve Francii, je snad na každém balkóně i ve všech oknech plno květin, především krásně kvetoucích muškátů. Ve stísněných uličkách

zdobí malá okénka další květiny, z velkých nádob u dveří i z každého malého kousku nevydlážděného chodníku vyrůstají durmany, povijnice a další vonící rostliny.

Plno květin na ulicích bylo i v Colmaru. Okolo tržnice záplava květů v truhlících zavěšených na zábradlí na nábřeží podél řeky. Hned cítíte ten velký kontrast oproti našim městům, kde ani zdaleka není na ulicích tolik květin. Francouzi jsou mistři v kombinování rostlin. Muškáty nejrůznějších odrůd, vedle nich petúnie, traviny, vějířovky, luštěnice, krásenky, jiřinky nebo rostliny ozdobné listem se tlačí v truhlících, květináčích nebo na záhonech. Tam je často doplňují třeba mangoldy, kadeřávky nebo jiné barevné zeleniny. Tady ve Francii si na to hned zvyknete, ale po návratu domů vám ta krása a vůně dlouho chybí.

U nás nenajdete tolik květinové výzdoby na prostranstvích ve městech, ani na soukromých domech, na zahrádkách restaurací nebo v hotelích. Asi to začíná tím, že jsou-li vyzdobeny veřejné prostory, vede to i obyvatele k tomu, že si podobně vyzdobí své domy. Proč česká města nevěnují prostředky na květinovou výzdobu, aby se tam lidem lépe žilo, těžko říci, určitě to není nedostatkem peněz. Je to spíše nezájem a možná i neschopností vnímat zeleň jako důležitý předpoklad spokojeného života... Ve Francii už z dálky poznáte radnici, protože ta má ve svých oknech i na záhonech při vstupu ještě více květin, než ostatní budovy.

V Eguisheimu se pamatovalo i na čapí hnízda (bylo na kostele i na jiných domech), v kavárničkách, cukrárnách a hospůdkách zase na turisty, kteří sem v hojné míře přijíždějí. Zkrátka - hezké místo, které potěší oko.

Pokračovali jsme dál – před námi byly Vogézy, pohoří připomínající svojí výškou - kolem 1400 metrů nad mořem - spíše Šumavu. Projeli jsme Munsterem a asi po dvaceti kilometrech jsme stanuli v sedle Col de la Schlucht v nadmořské výšce 1139 m. Cesta nahoru není nijak složitá, žádné serpentiny či velká stoupání. Vogézy jsou směrem na východ – tedy k údolí Rýna - strmější než směrem do vnitrozemí, ale projevuje se to jen tím, že teprve pod vrcholem jsou na několika místech vidět skály. Pohybovali jsme se totiž v místech, kde leží nejvyšší vrcholy Vogéz. – nedaleko byl Grand Ballon, 1424 m, trochu jižněji pak Ballon d'Alsace. 1427 m.

V sedle je prostorné parkoviště, odkud vycházejí pěší turistické trasy po vrcholových partiích, které nejsou zalesněné, a proto nabízejí mnohé panoramatické výhledy. K parkovišti vede také lanovka, asi využívaná hlavně v zimě. Hned vedle je sjezdovka, mohou tady být i pěkné běžkařské trati. V samotném sedle je několik budov, restaurací a prodejen suvenýrů. Zřejmě tady nejsou žádné velké „kšefty“, protože jedna z větších budov, dříve to byl patrně hotel, je dnes uzavřená.

Pokračovali jsme pak sjezdem do vnitrozemí. Příjemná cesta vedla rozsáhlými jehličnatými lesy. V některých místech převládaly porosty jedle bělokoré, což se u nás v tak velkém množství jen tak nevidí. Údolí, kterými jsme v podhůří Vogéz projížděli, v mnohém připomínala to, co známe z jiných míst – svahy poseté samostatně stojícími domy a stády pasoucích se ovcí. Vlídna krajina s velmi malým provozem na silnicích.

Naším dalším cílem byl Gérardmer, pak jsme pokračovali do Remiremontu a na Chaumont sur Marne. Cestou jsme se nezastavovali, protože náš denní cíl – Troyes - byl ještě daleko.